

Síria i l'Iran, en el punt de mira de Bush

Síria i l'Iran també han estat països assenyalats pel secretari de Defensa dels Estats Units, Donald Rumsfeld, però és poc probable que l'agressivitat verbal acabi desencadenant una agressió militar.

Malgrat no formar part de "l'eix del mal" elaborat pel president dels EUA, Síria es troba en el punt de mira dels conservadors de l'administració nord-americana. En els primers dies de la guerra, quan els marines es trobaven amb la resistència iraquiana, el secretari de Defensa, Donald Rumsfeld, acusava Síria de donar suport al règim de Saddam. Una acusació, sense proves, que va reprendre el segon del Ministeri de Defensa, Paul Wolfowitz: "Crec que molts països, entre els quals incloc Síria, han de rebre el missatge d'aquesta guerra: és millor actuar pacíficament amb la comunitat internacional, no comprar armes de destrucció massiva ni usar el terrorisme com un instrument de la política nacional."

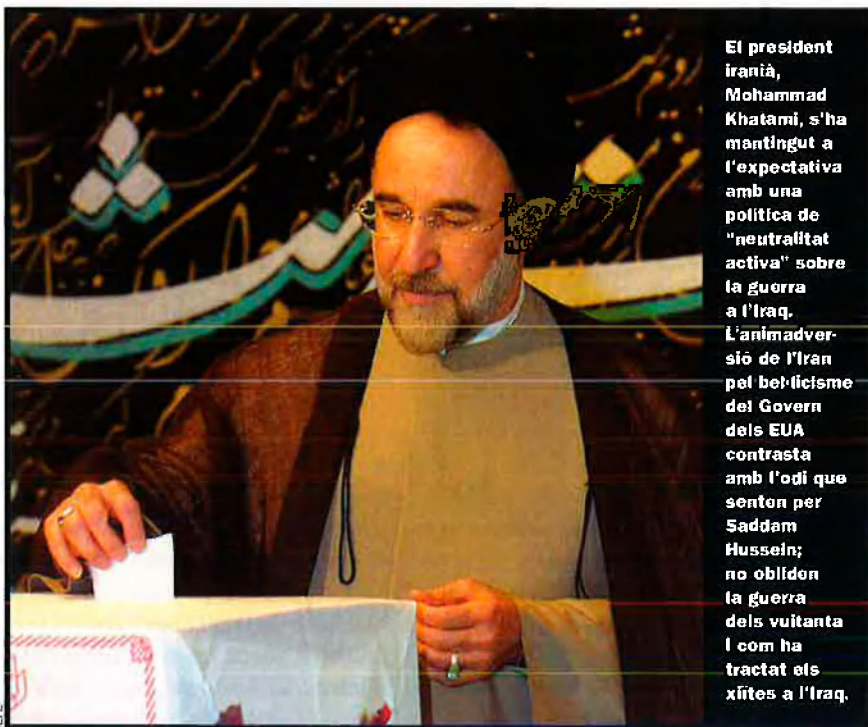
Un altre dels falcons de l'administració Bush, Richard Perle, també va llançar una diatriba contra el règim sirí. "Es pot arribar a Damasc i demanar a un taxista que ens porti a la seu d'un dels grups terroristes", va assegurar. En els informes periòdics del Departament d'Estat, el Govern sirí és acusat de mantenir vincles amb Hamàs, Jihad islàmica i Hezbol·lah.

L'agressivitat del Departament de Defensa, que intenta justificar les seves tesis amb documents dels serveis de seguretat israelians, contrasta amb la prudència del secretari d'Estat, Colin Powell. "Ningú de l'administració nord-americana ha parlat d'enlairar l'Iran o Síria", va declarar en un diari saudita publicat a Londres. Amb les declaracions, Powell matisava unes afirmacions anteriors, en les quals acusava Síria de donar suport "al règim agònic de Saddam Hussein". Els informes israelians que acusaven Síria d'ha-

ver emmagatzemat les armes de destrucció massiva de l'Iraq van ser desmentits fins i tot pels militars i la CIA mateix.

Israel, el principal beneficiat per la implantació de la *pax* americana a l'Iraq en acabar la guerra, mou les peces dins l'administració Bush, en la qual compta amb aliats i la simpatia del vicepresident, Dick Cheney. La finalitat del primer ministre israelià, Ariel Sharon, és afeblir o canviar els règims de Síria i l'Iran, als quals considera hostils a la seva política de danyar l'Autoritat Nacional Palestina i imposar un acord de pau de mínims. Síria, amb un bon exèrcit però que en els combats directes amb Israel sempre ha sortit derrotada, manté una presència al Líban, país que quasi s'ha convertit en un protectorat de Damasc. Amb Israel manté el contenció pels alts del Golan, ocupats des de la guerra del 1967. Sharon desitjaria una Síria proamericana o afeblida al màxim, que no exigeixi el Golan o que es conformi amb la devolució, però que accepti les condicions israelianes. Un Damasc sotmès o atemorit per la presència dels EUA a Bagdad tampoc no seria un obstacle per a un acord amb els palestins que rebaiés els punts concretats a Oslo. "Està clar que el grup del Departament de Defensa vol eliminar l'actual Govern sirí com un factor en la disputa araboisraeliana", va comentar Walter Lang, polítòleg afí al sector conservador.

El primer a adonar-se dels canvis que s'han produït amb l'entrada dels nord-americans a l'Iraq va ser el mateix Bashir Assad, el president sirí. Mentre en una entrevista al diari libanès *As Safir*, Assad va assegurar que volia el fracàs de l'ofensiva militar, la policia política dema-

El president iranià, Mohammad Khatami, s'ha mantingut a l'expectativa amb una política de "neutralitat activa" sobre la guerra a l'Iraq. L'animadversió de l'Iran pel bel·licisme del Govern dels EUA contrasta amb l'odi que senten per Saddam Hussein; no oblidem la guerra dels vuitanta i com ha tractat els xiïtes a l'Iraq.

nava a Hezbol·lah que no perpetrés cap acció militar contra Israel. Les afirmacions sobre la solidaritat amb el "germà poble iraquí", fetes pel règim, semblaven més un recurs de cara a la galeria que no pas la voluntat d'un govern que ha mantingut en el passat moltes diferències amb Saddam Hussein. També ho semblaven les manifestacions de protesta, controlades per la policia, i la presència a la frontera siriana de combatents d'altres països àrabs disposats a donar la seva vida per Saddam.

Les diferències començaven pel xoc inevitable entre dos estadistes, Saddam Hussein i el president Hafiz al-Assad, que aspiraven a liderar la regió. El fill de Hafiz, Baixir al-Assad, tampoc no va millorar les relacions amb Saddam. El partit Baas, creat pel siríà cristià Michel Aflaq i hegemònic tant a Bagdad com a Damasc en els últims decennis, defensava un estat laic, republicà i panarabista. Però malgrat aquests anhels, les dues rames del Baas, la siriana i la iraquiana, es trobaven enfrontades. Fruit d'aquestes desavinences va ser el fet que Síria donés suport a l'Iran durant la guerra amb l'Iraq (1980-1988) i que formés part de la coalició a la guerra del Golf del 1991.

Tot i això, no sembla que l'administració d'EUA estigui disposada a obrir un

nou front bèl·lic. "Si usen tots els instruments d'influència, els americans poden aconseguir el propòsit, i molts d'aquests instruments no són militars", va afegir Perle. Els propòsits de Perle són estendre la "democràcia", segons els paràmetres de Washington.

I l'Iran. L'Iran també ha estat esmentat per Rumsfeld, però no d'una manera tan agressiva. Segons un ambaixador occidental a Teheran, en un testimoni recollit pel diari *Le Monde*, hi ha un acord tàcit entre els EUA i l'Iran. "El missatge nord-americà és simple: no ens provoqueu i no intervindrem." Aquesta afirmació podria ser avalada pel fet que els nord-americans potser van garantir als iranians, mitjançant l'ambaixador britànic, Richard Dalton, que no permetrien que els mujahidins del poble es mantinguessin a l'Iraq una vegada instal·lada una nova administració. Els mujahidins, el principal grup d'oposició armada, es troben refugiats a l'Iraq des de l'any 1980, amb el suport de Saddam Hussein. Dalton va dir que la coalició angloamericana "no vol un conflicte amb l'Iran".

La no-intervenció nord-americana també devia figurar en l'agenda de la conversa entre Francis Brooke, el con-

seller d'Ahmed Chalabi, cap del Congrés Nacional Iraquí, i les autoritats iranianes a Teheran. Chalabi és un dels opositors iraquians més ben situats per formar part del govern dirigit pels EUA que es formarà a Bagdad. A canvi, Teheran degué donar garanties que no deixaria intervenir els xiïtes exiliats, tal com realment ha estat. A l'Iran viu l'ayatol·lah Muhàmmad Baqir al-Hakim, molt respectat entre els xiïtes iraquians. Baqir dirigeix el Consell Suprem de la Revolució Islàmica a l'Iraq, que compta amb uns 10.000 homes armats.

De moment, l'Iran està a l'expectativa, amb una política de "neutralitat activa" que l'ha fet ser molt prudent malgrat que ha qualificat la guerra d'il·legítima i que s'ha queixat, sense virulència, per la caiguda d'algun míssil aliat perdut al seu territori. L'Iran té comptes pendents amb Saddam Hussein, el qual li declarà una guerra, al 1980, que al llarg de vuit anys va costar la vida a més d'un milió de persones i que, sens dubte, va empobrir el país. En aquesta ocasió, Saddam Hussein va comptar amb el suport d'Occident i dels països àrabs més conservadors, que temien una expansió de l'islamisme del règim de l'ayatol·lah Ruhola Khomeini. Malgrat que la guerra havia acabat el 1988, les relacions entre els dos règims continuaven sent ben difícils. L'Iran es presentava com a defensor de la majoria xiïta de l'Iraq, marginada i reprimida per Saddam, i recriminava a l'Iraq que donés suport als opositors mujahidins del poble. L'Iraq considerava que l'Iran contribuïa a la desestabilització del país amb el suport als xiïtes. "Hem d'entristir-nos per la sort del poble iraquí, però no per la del règim de Saddam Hussein", va escriure un columnista en el diari *Yass*, pròxim al germà del president Mohammad Khatami.

El pols entre reformadors i conservadors també es veu en la premsa, molt més plural del que ens pot fer creure la rigidesa del règim. A la publicació *Negareh*, Issa Pahlavan i Arash Borumand criticaren els qui consideraven que la intervenció nord-americana contribuiria a la democratització del règim. "S'equivoquen els qui diuen que els EUA volen democratitzar el Pròxim Orient, en el qual s'inclou l'Iran, perquè la política

estrangera nord-americana la dicten els interessos immediats. Cal recordar que Saddam va beneficiar-se en una època d'un vast suport militar i financer dels EUA", es pot llegir a *Negaresh*, i afegeix: "Seria un greu error pensar que podrem treure profit d'una aliança amb la hiperpotència americana. Els casos del Brasil, l'Argentina i Mèxic ho proven. En els mil·lors dels casos, l'Iran, un país econòmicament i estructuralment feble, esdevindria un punt estratègic dels EUA."

L'ocupació de l'Iraq significa un canvi estratègic de la regió, del qual l'Iran no pot quedar al marge. Més que la presència d'una administració nord-americana a Bagdad, l'Iran està preocupat per la fragmentació del país, la qual significaria un focus d'inestabilitat regional. La creació d'un estat al Kurdistan també aniria en contra dels interessos de l'Iran, ja que donaria ales als kurds iranians, un desenllaç que Turquia tampoc no està disposada a acceptar. També s'interessa per la sort dels xiïtes, els quals, si Washington compleix el que ha promès, han de tenir un protagonisme en el nou executiu iraquiana. De fet, només per raons demogràfiques –els xiïtes són el 60% de la població iraquiana–, no poden quedar al marge de la nova administració, encara que Washington temi que puguin convertir-se en la cinquena columna del veí Iran.

Tanmateix, la lluita pel poder entre els conservadors i els reformistes és un factor que no es pot menysprear, com ho reconeix Robert Kaplan, un dels analistes més escoltats als EUA. Mentre el líder espiritual de la República islàmica, Ali Khamenei, manté un discurs antinord-americà, que no ha variat des de Khomeini, el president Khatami es mostra partidari d'acostar-se als EUA, als quals reconeix com a única potència. Una radicalització del règim o un triomf dels conservadors, representats per Khamenei, permetrien a Bush passar a l'ofensiva, controlar un país estratègic, amb fronteres en dos països clau, l'Afganistan i Turquia, i curar-se de l'orgull malmès al 1979. Bush, com els presidents anteriors, no oblidarà la humiliació patida al 1979, amb l'ocupació de l'ambaixada nord-americana a Teheran per uns estudiants.

Antoni Castel

vine a descobrir un nou espai per a la lectura

Jornades de portes obertes:
dimecres, dijous i divendres,
de 16.00 a 21.00
dissabte, de 10.00 a 14.00

el 23 d'abril,
dia del llibre [a les 12.30],
obrim les noves instal·lacions

BIBLIOTECA CENTRAL I ARXIU HISTÒRIC

BALA D'ESTUDIS EN GRUP
INTERNET
DISCOTECA
VIDEOTECA
SALA JUVENIL
SALA INFANTIL
BIBLIOTECA
SALA ADULTS
PREMSA I REVISTES
SALA D'ESTUDIS
SALA D'EXPOSICIONS
SALA D'ACTES
C/ E. I. C. ALFONS EL VELL

AJUNTAMENT DE GANDIA